

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет транспорту менеджменту і логістики

Система менеджменту якості

Методичні рекомендації з виконання контрольної роботи
з дисципліни
«Управління ресорсингом зовнішньоекономічних операцій»

Освітній ступінь БАКАЛАВР

Галузь знань
Спеціальність:

Освітньо-професійна програма: Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності
07 Управління та адміністрування
073 Менеджмент

Вступ

Студенти виконують контрольну роботу (КР), відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни, які використовуються в подальшому при вивченні наступних дисциплін професійної підготовки фахівця.

Виконання КР є важливим етапом у підготовці до участі в студентських конференціях, виконання дипломної роботи майбутнього фахівця в області міжнародної економіки.

Конкретна мета КР полягає в отриманні необхідних практичних навичок щодо оцінювання рівня ресурсозабезпеченості підприємств, досвіду роботи з інформаційними джерелами під час проведення досліджень ресурсного потенціалу, нормативними документами та їх практичним застосуванням у сфері управління поточною діяльністю підприємств.

Для успішного виконання КР студент повинен:

- знати основи ресурсної бази підприємства,
- уміти аналізувати потребу у ресурсах і розподіляти ресурси в умовах невизначеності,
- аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;
- визначати перспективи розвитку організації;
- оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації;
- здійснювати пошук із залученням різних інформаційних джерел та комп'ютерних технологій,
- використовувати всю сукупність інформації для розробки альтернативних варіантів та прийняття рішень;
- знати методики розрахунку потреби у матеріальних та нематеріальних ресурсах,
- уміти застосовувати інформаційні системи і Ексель для планування потреби у ресурсах,
- обирати та використовувати сучасний інструментарій дослідження;
- створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;
- аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення;
- розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності;
- формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички;
- робити оцінку економічної діяльності підприємства і знаходити оптимальні шляхи її удосконалення;
- незалежно виконувати експерименти а також критично описувати, аналізувати та оцінювати експериментальні дані.

Виконання, оформлення та захист КР здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання КР, – до 30 годин самостійної роботи.

Склад, обсяг і структура контрольної роботи

Контрольна робота повинна мати чітку і логічну побудову, містити основні структурні елементи в такій послідовності: титульний аркуш, зміст, перелік умовних скорочень, вступ, розділи розрахунково-пояснювальної частини, висновки, список використаних джерел, додатки.

На *титульному аркуші* мають бути вказані:

- назва навчального закладу, в якому здійснено дослідження;
- назва інституту, факультету та кафедри, на якій виконано роботу;
- назва (тема) дослідження;
- прізвище, ім'я та по батькові автора, номер групи, в якій він навчається;
- прізвище, ім'я та по батькові, посада, науковий ступінь, вчене звання наукового керівника роботи;
- місто, рік написання.

Зміст розміщують відразу після титульного аркушу контрольної роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, переліку умовних скорочень, усіх розділів і підрозділів дослідження, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Перелік умовних скорочень наводять за необхідності. Якщо в дослідженні вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік може бути виокремлений у праці списком, який розміщують перед вступом.

У *вступі* необхідно визначити актуальність досліджуваного питання за сучасних умов господарювання. Саме у вступі формулюються мета та основні завдання контрольної роботи, а також вказується предмет, об'єкт і методи дослідження, його науково-теоретична основа. Поставлені завдання повинні конкретизувати основну мету роботи, а їх визначення пов'язано з назвами основних розділів. Рекомендований обсяг вступу – до 6 сторінок.

Розрахунково-пояснювальна частина контрольної роботи являє собою дослідження, характеристику та аналіз, підтверджений статистичною інформацією в динаміці (за 3-5 років). Зібрану статистичну інформацію потрібно обов'язково проаналізувати та відобразити у графіках та таблицях. Дослідження має ґрунтуватися на узагальнені матеріалу декількох джерел, якими можуть бути не тільки наукові обґрунтування, але й Інтернет-сайти, матеріали журналів та газет. В роботі мають бути посилання на відповідні джерела у квадратних дужках.

Висновки, як заключний розділ контрольної роботи, можна оформити у вигляді чітких тез, що стосуються розділів роботи. Рекомендований обсяг висновків – до 3 сторінок.

У *списку використаних джерел* наводяться всі використані офіційно-розпорядчі документи, наукові видання вітчизняних і зарубіжних вчених, в тому числі адреси Інтернет-сайтів та назви статей у засобах масової інформації, які були використані при написанні контрольної роботи. Оформлюється в алфавітному порядку (не менше 15 опрацьованих джерел) та записується в кінці всього тексту, після висновків.

Додатки формуються за потребою, коли у роботі є така необхідність. До них включається допоміжний матеріал, який потрібний для повного сприйняття виконаної роботи.

Контрольну роботу виконують за допомогою комп'ютерної програми MS Word. При цьому необхідно використовувати шрифт – Times New Roman, розмір – 14, інтервал між рядками – 1. Відступи від краю аркуша зверху та знизу – 2 см, зліва – 2,5 см, справа – 1,5 см. Номер сторінки зазначається у правому верхньому куті аркуша.

Завершену контрольну роботу потрібно завантажити до відповідного Гугл-класу.

Обсяг контрольної роботи повинен становити не менше 15 і не більше 25 сторінок друкованого тексту.

Завдання до контрольної роботи

Перш ніж приступити до виконання контрольної роботи, студент повинен опрацювати теоретичний матеріал дисципліни, користуючись програмою курсу, конспектом лекцій, рекомендованою літературою.

Контрольна робота складається з основних трьох частин

Теоретична частина:

- Поясніть поняття "ресорсинг" в контексті зовнішньоекономічних операцій.
- Наведіть ключові завдання та функції управління ресорсингом в міжнародних операціях.
- Розкрийте стратегічні аспекти вибору постачальників у зовнішньоекономічних операціях.
- Які фактори впливають на прийняття рішення щодо внутрішнього чи зовнішнього ресорсингу?
- Поясніть, як міжнародне законодавство регулює відносини в галузі ресорсингу зовнішньоекономічних операцій.
- Які стратегії ресорсингу використовуються для зменшення ризиків у міжнародних бізнес-операціях?

Аналітична частина:

- Проведіть аналіз поточного стану ресорсингу в обраній міжнародній компанії (вказати назву компанії).
- Оцініть ризики, пов'язані з зовнішньоекономічним ресорсингом в умовах глобальної нестабільності.
- Проаналізуйте вплив курсів валют на ефективність ресорсингу в обраному секторі промисловості.
- Зіставте переваги та недоліки використання зовнішніх постачальників у порівнянні з внутрішніми на прикладі конкретної ситуації.

Рекомендаційна частина:

- Надайте рекомендації щодо оптимізації логістичних процесів у міжнародних операціях компанії.
- Запропонуйте стратегії мінімізації ризиків, пов'язаних зі змінами валютних курсів.
- Розробіть рекомендації щодо вибору оптимальних технологій для вдосконалення управління ресорсингом.
- Висловіть пропозиції щодо розвитку міжнародних партнерств та розширення вибору постачальників.
- Підготуйте рекомендації з ефективного управління запасами у зовнішньоекономічних операціях.

Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи

Для виконання першої (теоретичної) частини необхідно проаналізувати матеріали лекцій і літературні джерела з наступних тем:

Тема 1. Теоретичні засади ресурсного забезпечення виробничого процесу.

Основи виробничого процесу: предмети, засоби праці та робоча сила. Стислий огляд макромоделі суспільного відтворення. Категорія підприємства-суб'єкта економічної діяльності. Класифікація підприємств. Фактори виробництва, їх сутність та ключові ознаки. Категорія капіталу, його види. Факторні доходи. Технологічна функція та техніко-економічні відносини у господарському механізмі на мікрорівні. Основи формування ресурсної бази підприємства: собівартість виробництва. Галузево-функціональний аналіз видів господарської діяльності. Базова модель виробничої структури підприємств, її функціональні зв'язки. Види виробничих структур підприємств та їх характеристика: виробничий, предметний. Форми власності на фактори виробництва. Ключові форми об'єднань підприємств, їх стисла характеристика.

Тема 2. Управління капіталом підприємства: необоротні фонди.

Матеріально-речовинна основа виробництва. Визначення категорії фонду підприємства. Структура фондів підприємства. Визначення виробничого циклу та обороту. Необоротні фонди. Класифікація основних фондів: за функціональним призначенням, ступенем впливу на засоби праці, структурою власності, функціональним призначенням у виробничому процесі. Структура основних фондів: видова, технологічна, вікова. Методи оцінки вартості основних фондів: натуральна, вартісна. Види вартісної оцінки основних фондів: первісна, відновна, залишкова, ліквідаційна та ринкова; методи їх розрахунку та опис функціональних залежностей показників, характеристика та порівняльний аналіз. Економічна сутність кругообороту основних засобів у виробничому процесі та явище відтворення основних фондів, показники його оцінки та характеристика. Явище зносу основних фондів та його види: фізичний, моральний, функціональний, зовнішній. Прояви морального зносу за формами. Амортизація основних фондів. Форми усунення зносу основних фондів за видами зносу. Категорія амортизації капіталу. Амортизація основних засобів, поняття корисної експлуатації основних засобів та національні нормативи їх граничного споживання у виробничому процесі. Методи нарахування амортизації: рівномірний, прискорений, кумулятивний, залишковий, виробничий; порівняльний аналіз та виявлення недоліків та переваг їх застосування.

Тема 3. Управління капіталом підприємства: оборотні фонди.

Економічна сутність оборотних фондів. Оборотні кошти та цикл їх обороту. Склад і структура оборотних фондів підприємства: виробничі запаси, напівфабрикати власного виготовлення, незавершене будівництво, витрати майбутніх періодів. Фонди обігу: грошові кошти, кошти в розрахунках, готова продукція на складах, відвантажена неоплачена продукція. Виробничі засоби підприємства. Джерела формування виробничих засобів. Нормовані грошові кошти. Ненормовані грошові кошти: дебіторська заборгованість, касові залишки та ін. Нормування оборотних засобів та їх методи: прямого рахунку, аналітичний, коефіцієнтний, економіко-математичний, їх характеристика. Часткове нормування оборотних засобів. Нормування запасів оборотних засобів. Види та характеристика запасів оборотних засобів: транспортних, підготовчих, технологічних, поточних складських і страхових. Показники використання оборотних засобів: тривалість обороту, коефіцієнт оборотності, коефіцієнт завантаження оборотних засобів. Розрахунок рентабельності оборотних засобів. Відносне вивільнення оборотних коштів. Шляхи прискорення оборотності оборотних засобів.

Тема 4. Управління трудовими ресурсами підприємства.

Економічна категорія праці та її детермінанти. Сутність управління персоналом підприємства. Трудовий потенціал підприємства. Кадрове забезпечення діяльності підприємства. Вертикальна та горизонтальна класифікації персоналу підприємства: за глибиною спеціалізації, професійним та спеціальним спрямуванням, за функціональним призначенням відносно основного виду діяльності, за ступенем підпорядкування, типом розумового відтворення процесів, профілем навантаження. Поняття структури персоналу. Кадрова політика підприємства. Оцінка персоналу: визначення, види та напрями. Види утримань з факторного доходу праці: податки та збори, особливості нарахування. Економічна категорія продуктивності праці. Економічні ефекти доходу та заміщення праці.

Тема 5. Інформаційне забезпечення діяльності підприємства.

Економічна категорія інформації та знання. Інформація як фактор виробництва. Інформаційні системи та інформаційні технології. Основні поняття інформаційних систем в управлінні підприємством. Етапи розвитку інформаційних систем в управлінні. Загальна схема функціонування інформаційних систем в управлінні. Вертикально інтегрована структура інформаційних систем за рівнем управління. Організаційно-економічний механізм впровадження інформаційних систем підприємства. Функції та структура інформаційних систем управління. Загальна структура інформаційних систем. Класифікація інформаційного забезпечення за носіями інформації. Класифікація інформаційного забезпечення процесу управління підприємством. Структура сучасних інформаційних технологій. Інформаційний процес управління з точки зору сучасних інформаційних технологій.

Тема 6. Управління витратами підприємства.

Управління витратами підприємства. Структура та сутність поточних витрат підприємства. Кошторис виробництва. Управління доходами підприємства. Звичайний та надзвичайний виробничі режими діяльності підприємства. Формування доходу за видами економічної діяльності: операційної, фінансової, інвестиційної. Методи розрахунку доходу від реалізації продукції: касовий, нарахувань. Інші операційні доходи. Визначення категорії прибутку, його характеристики. Особливості формування прибутку підприємства в ринкових умовах. Класифікація видів прибутку. Економічна категорія собівартості виробництва продукту. Класифікація собівартості. Розрахунок собівартості продукції: параметричний, нормативний та розрахунково-аналітичний методи. Методи визначення собівартості: кошторисний, підсумовування, пофакторний. Точка беззбитковості. Особливості розрахунку собівартості транспортної продукції.

Тема 7. Організація системи постачання ресурсів на підприємстві.

Класифікація та стисла характеристика матеріально-сировинної бази підприємства з точки зору логістичного процесу. Сутність логістичний підходу до управління постачанням ресурсів. Функціональні цілі організації постачання ресурсів. Логістична політика постачання та критерії її формування. Основні концепції логістики постачання: глобального джерела постачання, єдиного постачальника, модульного джерела постачання, постачання точно в термін, управління ланцюгами постачань: їх виклад та моделі функціонування. Організація процесу постачання матеріальних ресурсів. Характеристика етапів процесу постачання матеріальних ресурсів.

Тема 8. Планування матеріально-технічного забезпечення підприємства.

Ідентифікація потреб у матеріальних ресурсах підприємства. Концепції побудови системи постачань: виштовхуюча, витягуюча, збалансована: виклад їх моделей, розкриття взаємозв'язків між елементами, практичний огляд системи планування на різних рівнях. Переваги та недоліки систем постачання. Планування потреби в матеріальних ресурсах на підприємстві. Визначення планування матеріально-технічного забезпечення виробництва. Системний та ін. підходи планування МТЗ виробництва. Основні функції МТЗ виробництва. Адміністративні підрозділи та штатна структура МТЗ підприємства. Визначення потреби в

матеріальних ресурсах. Методи визначення потреб в матеріальних ресурсах підприємства. Типи потреб: первинна, вторинна, третинна. Брутто-потреба. Нетто-потреба. Основні показники плану МТЗ та методи їх розрахунку. Задача МОВ. Критерій оптимальності вирішення задачі МОВ. Витрати на закупівлю сировини. Витрати на власне виробництво сировини. Принцип вирішення проблеми МОВ.

Тема 9. Управління закупівлями матеріальних ресурсів.

Форми постачання матеріальних ресурсів: транзитна, складська; випадки застосування, переваги та недоліки. Види постачань ресурсів та їх характеристики: децентралізована, централізована. Техніко-економічне обґрунтування вибору форми постачання матеріальних ресурсів. Методи закупівель: оптові, регулярні закупівлі дрібними партіями, за потреби; характеристики методів, переваги та недоліки застосування. Методи забезпечення підприємства матеріалами: на підставі замовлень, на підставі планових завдань, на підставі очікуваного споживання. Визначення економічного обсягу замовлення. Партія замовлення. Методика визначення економічного розміру партії замовлення. Вартість поповнення та її структура. Вартість зберігання запасів. Сумарні витрати на здійснення закупівель та їх обчислення. Економічний обсяг замовлення. Сутність моделі Уілсона. Критерії моделі: періодичність постачання, кількість постачань за період. Точка замовлення. Графік витрат на управління закупками. Графік циклів зміни запасів у моделі Уілсона. Умови застосування моделі Уілсона. Обмеження для моделі Уілсона.

Тема 10. Методи організації роботи із постачальниками.

Фактори, що впливають на вибір постачальника. Типи ринків закупівель. Алгоритм вибору постачальника матеріальних ресурсів. Етапи вирішення завдання вибору постачальника. Пошук потенційних постачальників. Багатокритеріальний аналіз потенційних постачальників. Конкурсні торги (тендерні закупівлі). Тендерна документація. Формування пулу тендерних пропозицій. Тендерний комітет. Письмові переговори між постачальником і споживачем. Тверда оферта. Вільна оферта. Методи оцінки постачальників: ідеального постачальника, матричний, визначення рейтингу постачальника, експертний, АВС-аналізу. Основні принципи відносин із постачальниками: партнерські, опортуністичні: переваги та недоліки, доцільність застосування. Створення закупівельних консорціумів. Схема роботи при створенні єдиної закупівельної фірми. Схема отримання переваги при об'єднанні в закупівельну фірму. Фактори, що визначають успіх закупівельного консорціуму.

Тема 11. Правові основи здійснення закупівель ресурсів.

Правове регулювання договірних відносин при постачанні. Договір поставки. Предмет поставки. Принципи консесуальності, двосторонності та оплатності договору поставки. Параметри договору поставки: момент укладення договору, визначення кількості належних до поставки товарів, Асортимент (номенклатура) товару, якість продукції, терміни поставки, ціна поставки, комплектність товару, стандарти маркування продукції. Обов'язки постачальника. Обов'язки покупця. Порушеннями сторонами умов договору. Нарахування збитків та неустойки.

Комерційні документи. Комерційний рахунок. Рахунок-фактура. Рахунок-специфікація. Попередній рахунок. Проформа-рахунок. Технічна документація. Пакувальний лист. Гарантійне зобов'язання або гарантійний лист. Протокол випробувань. Дозвіл на відвантаження. Документи з підготовки товару до відвантаження. Заявка на фрахтування. Заявка на свідоцтво про огляд. Свідоцтво про огляд. Інструкція з маркування. Інструкція з відправки. Доручення на відвантаження. Повідомлення про готовність до відправки. Повідомлення про відправку. Повідомлення про розподіл документів. Дозвіл на постачання. Наряд на вивезення зі складу. Наряд на внутрішнє транспортування. Таблиця фактурування. Експортна, імпортна ліцензія.

Тема 12. Інтегровані інформаційні системи управління ресурсами підприємства авіаційного комплексу.

Інтегровані ІСМ, орієнтовані на внутрішнє середовище підприємства. Загальні інформаційні потоки в масштабах підприємства. Концепція ERP – системи. Функціональний аналіз інформаційної ERP методології: функції системи MRP II, повний набір фінансових функцій, надання комплексу звітів, автоматизація продажів, управління якістю, надання сервісу, управління персоналом, інженерна, продажу і логістики. Систематизація методології інформаційних систем класу ERP: групи: управління виробництвом, управління бізнесом. Функціональні підсистеми інформаційної системи ERP. Спрощена схема логістичного ланцюга у системі ERP. Загальні функціональні рівні підсистеми управління фінансами ERP. Схема руху коштів в системі ERP. Модифіковані системи ERP: ERP II, MRP. Інтегровані інформаційні системи, орієнтовані на зовнішнє середовище підприємства. Відображення елементів функціонального життєвого циклу продукції у інформаційних системах. Концепція інформаційної системи CSRP. Концепція CSRP підтримки функціонального життєвого циклу товару. Інтеграція та синхронізація інформації про покупця з основними функціями підприємства за допомогою CSRP – системи. Особливості застосування сучасних інформаційних систем у ресурсному забезпеченні підприємств авіаційного комплексу.

Опис методичних рекомендацій наведений у табл.

Таблиця - Методичні пояснення до виконання першої частини контрольної роботи

Теоретична частина	Методичні рекомендації
1. Поясніть поняття "ресорсинг" в контексті зовнішньоекономічних операцій.	Визначте основні аспекти та елементи поняття "ресорсинг". Обов'язково включіть приклади його застосування в міжнародних бізнес-практиках.
2. Наведіть ключові завдання та функції управління ресорсингом в міжнародних операціях.	Визначте ролі та обов'язки менеджерів, які здійснюють управління ресорсингом. Зазначте, як ці завдання можуть впливати на стратегічне планування компанії.
3. Розкрийте стратегічні аспекти вибору постачальників у зовнішньоекономічних операціях.	Детально опишіть критерії вибору постачальників та їх вплив на стратегію підприємства. Поділіть їх на стратегічні та оперативні аспекти.
4. Які фактори впливають на прийняття рішення щодо внутрішнього чи зовнішнього ресорсингу?	Систематизуйте фактори, які враховуються при виборі між внутрішнім та зовнішнім ресорсингом. Зазначте сценарії, коли краще обрати один або інший підхід.
5. Поясніть, як міжнародне законодавство регулює відносини в галузі ресорсингу зовнішньоекономічних операцій.	Використовуйте конкретні приклади міжнародних нормативних актів та угод для демонстрації впливу міжнародного права на управління ресорсингом.
6. Які стратегії ресорсингу використовуються для зменшення ризиків у міжнародних бізнес-операціях?	Розгляньте стратегії мінімізації ризиків, такі як диверсифікація постачальників, використання форфейтингу та інші. Поясніть, як ці стратегії працюють у реальних ситуаціях.

Аналітична частина роботи передбачає аналіз ресурсного забезпечення конкретного підприємства.

Таблиця - Методичні пояснення до виконання аналітичної частини контрольної роботи

Аналітична частина	Методичні рекомендації
Проведіть аналіз поточного стану ресорсингу в обраній міжнародній компанії (вказати назву компанії).	Визначте ключові показники ефективності ресорсингу обраної компанії, враховуючи економічні, соціальні та технологічні аспекти.
Оцініть ризики, пов'язані з зовнішньоекономічним ресорсингом в умовах глобальної нестабільності.	Систематизуйте можливі ризики та пропонуйте методи їх управління в умовах глобальних турбуленцій. Розгляньте різні сценарії розвитку подій.
Проаналізуйте вплив курсів валют на ефективність ресорсингу в обраному секторі промисловості.	Дослідіть, як зміни валютних курсів можуть впливати на вартість ресурсів та як це впливає на стратегію ресорсингу обраного сектору.
Зіставте переваги та недоліки використання зовнішніх постачальників у порівнянні з внутрішніми на прикладі конкретної ситуації.	Визначте конкретний сценарій та порівняйте переваги та недоліки зовнішнього та внутрішнього ресорсингу в цьому контексті. Розгляньте фінансові та стратегічні аспекти.

Таблиця - Методичні пояснення до виконання рекомендаційної частини контрольної роботи

Рекомендаційна частина	Методичні рекомендації
Надайте рекомендації щодо оптимізації логістичних процесів у міжнародних операціях компанії.	Розробіть конкретні заходи щодо оптимізації логістичних витрат, транспортно-логістичних схем та інвестицій у технології у обраній компанії.
Запропонуйте стратегії мінімізації ризиків, пов'язаних зі змінами валютних курсів.	Розробіть конкретні заходи для зменшення валютних ризиків, такі як використання фінансових інструментів або договорів про захист від курсових коливань.
Розробіть рекомендації щодо вибору оптимальних технологій для вдосконалення управління ресорсингом.	Підкресліть технологічні інновації, які можуть підвищити ефективність управління ресорсингом в міжнародних операціях.
Висловіть пропозиції щодо розвитку міжнародних партнерств та розширення вибору постачальників.	Зазначте перспективи розвитку нових партнерств та стратегії розширення мережі постачальників в умовах глобального бізнесу.
Підготуйте рекомендації з ефективного управління запасами у зовнішньоекономічних операціях.	Розгляньте стратегії управління запасами, які допомагають підтримувати оптимальний рівень запасів, зменшуючи фінансові та логістичні витрати.